

Simon Stevin

Teleurstellende verkenning KNAW

Geachte lezer,

In juli heeft de KNAW (Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen) een verkenning uitgebracht met de titel "Nederlands en/of Engels? Taalkeuze met beleid in het Nederlands Hoger Onderwijs". De KNAW is een genootschap van wetenschappers en heeft ook een adviserende functie jegens de overheid. De verkenning is opgesteld op het verzoek van de minister van Onderwijs. De minister heeft gevraagd om een verkenning uit te voeren naar taalkeuze en taalbeleid in het Nederlandse hoger onderwijs. Daarbij gaat het de minister er niet om, een discussie te voeren over de keuze voor Engels of Nederlands, maar een discussie over hoe we het beste uit beide werelden combineren en daar transparante keuzes uit kunnen maken. De commissie heeft als gevolg een beperkte opdracht.

1. Welke beleidsoverwegingen spelen een rol bij de keuze voor het Nederlands en/of Engels als onderwijstaal en bij het vormgeven van taalbeleid door de instellingen;
2. Wat zijn de effecten van de taalkeuze en het gevoerde taalbeleid op het onderwijs en de kwaliteit van het onderwijs;
3. Wat zijn de effecten van de taalkeuze en het gevoerde taalbeleid op aansluiting bij de beroepspraktijk, doorstroming naar het hoger onderwijs, cultuur en maatschappij.

Enkele belangrijke aandachtspunten van het rapport zijn:

1. De keuze voor onderwijstaal moet bewust worden gemaakt en mag geen automatisme zijn. Differentiatie moet voorop staan. Dit betekent dat voor iedere afzonderlijk opleiding taal- en taalbeleidskeuzes moeten worden gemaakt die zijn toegesneden op de opleiding;
2. In het algemeen is het wenselijk dat de koers voor het meer algemene taalbeleid wordt uitgestippeld op instellingsniveau. De keuze voor onderwijstaal moet daarentegen allereerst op opleidings- en programmaniveau worden gemaakt;
3. Bij de keuze voor het Engels als onderwijstaal moet terdege rekening worden gehouden met alle voordelen (bijvoorbeeld meer studenten) en nadelen (bijvoorbeeld kosten taallessen);
4. De keuze voor een onderwijstaal moet goed worden ingebed in ondersteunend taalbeleid en internationaliseringsbeleid. Voorbeelden zijn:

- het scheppen van voorwaarden voor een goed functionerende "international classroom" door gericht te investeren in integratie van buitenlandse studenten en contacten met Nederlandse studenten, in interculturele vaardigheden voor zowel studenten als docenten;

- de verschillende voor de opleiding vereiste taalvaardigheden bij studenten en docenten en de wijze waarop die optimaal kunnen worden ontwikkeld.

De verkenning geeft in eerste instantie de indruk dat naar alle aspecten van de problematiek is gekeken. Die indruk is echter niet juist. Dit blijkt ondermeer uit het verzoek van de minister en uit de volgende tekst: "Van belang is verder dat de commissie haar opdracht primair heeft opgevat als het verzoek om de verschillende argumenten voor taalkeuze en bij het voeren van taalbeleid inzichtelijk in beeld te brengen. Maatschappelijke en politieke discussies over onderwerpen als de bijdrage van taal aan sociale cohesie of de relatie tussen taalbeleid en nationalisme zijn vermeden. Ook in de discussie over de wenselijkheid van de toename van het aantal Engelstalige opleidingen of de noodzaak van het behoud van de Nederlandstalige opleidingen mengt de verkenningcommissie zich niet." Deze tekst laat zien dat de commissie een zeer nauwe taakomschrijving heeft mee-

Koninklijke
Nederlandse
Akademie van
Wetenschappen

gekregen. Het komt erop neer dat de commissie in feite alleen maar heeft nagegaan hoe knelpunten in de bestaande situatie kunnen worden opgelost. De verengelsing wordt op geen enkele wijze ter discussie gesteld. Integendeel, het wordt als een feitelijke ontwikkeling gezien, een ontwikkeling waar niets tegen te doen is en dus aanvaard moet worden. Kernwoorden zijn: "Opleidingen moeten zelf bepalen of zij Engelstalig onderwijs willen geven of niet." Met andere woorden: niet de overheid en de universiteitsbesturen moeten bepalen wat er gebeurt, maar de opleidingen. Dit is in feite het vrijgeven van elk centraal beleid. De afgelopen jaren is aangetoond wat er gebeurt als de beslissing op het niveau van de opleidingen wordt gelegd. De bedoeling is natuurlijk om de verengelsing op geen enkele wijze tegen te houden. Dit is geen toeval, dit is beleid. Ook bij de onderwerpen die wel worden besproken, blijft veel achterwege. Een voorbeeld (hoofdstuk 5.2.1): "...dat er weinig structureel onderzoek beschikbaar is naar de consequenties van de keuze voor een bepaalde onderwijstaal in het hoger onderwijs voor de arbeidsmarkt. Daardoor is het moeilijk om in algemene zin te zeggen welke onderwijstaal het beste voorbereidt op de arbeidsmarkt." Feit is echter dat het overgrote deel van de studenten in het hoger onderwijs terecht komt op de Nederlandse arbeidsmarkt. Dat zou betekenen dat de keuze niet zo moeilijk is, maar die conclusie trekt de commissie niet. Integendeel, men wijst vervolgens op de noodzakelijke internationalisering, zonder overigens in te gaan op de vraag waarom die verbreding zo noodzakelijk is.

Belangrijke zaken die in de verkenning ontbreken, zijn:

1. Er wordt niet gesproken over de invloed van de financiering van het hoger onderwijs. De huidige financiering is gebaseerd op aantallen studenten. Hoe meer studenten, des te meer financiering door de Nederlandse overheid. Als een opleiding niet groot genoeg is, worden er studenten uit het buitenland gehaald, in plaats van dat de opleiding wordt opgeheven.
2. De rol die taal speelt bij de algemene ontwikkeling van studenten. Door afschaffing van het Nederlands wordt studenten de kans ontnomen om taalvaardigheid te verwerven;
3. Er wordt geen aandacht besteed aan andere talen dan Nederlands en Engels.

Alles bij elkaar genomen moet verkenning als een mislukking beschouwd worden. De verkenning gaat immers aan de echte vragen voorbij. Vreemd dat wetenschappers

zich voor dit soort klusjes laten gebruiken. De oorzaak ligt bij de opdracht van de minister. Het ministerie wil blijkbaar ten koste van alles een discussie over de echte problemen vermijden. Op zich is dit niet vreemd, omdat het ministerie in de afgelopen jaren hard heeft meegewerkt aan de verengelsing van het hoger onderwijs. Het ministerie is onderdeel van het probleem. De opdracht van de minister aan de KNAW komt ook vreemd over als bedacht wordt dat de KNAW grotendeels bestaat uit mensen die de verengelsing van de afgelopen jaren bevorderd hebben. Dit is alleen maar te verklaren als uitgegaan wordt van een onderlinge afspraak. Ondertussen wordt er een rookgordijn opgetrokken. De verkenning wordt ook toegestuurd aan de Tweede Kamer, en de Taalunie zal om advies gevraagd worden. Wat er vervolgens gebeurt, is voorspelbaar. Elke betrokken partij maakt enkele opmerkingen over onbelangrijke zaken en de zaak is beklonken. Het Ministerie en het hoger onderwijs kunnen verder. Vervolgens zal na enige tijd voorgesteld worden om artikel 7.2 van de Wet op het Hoger Onderwijs te laten vallen wegens niet meer ter zake doende. Artikel 7.2 zegt dat het Nederlands de voertaal is in het hoger onderwijs. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. In de huidige praktijk is dit artikel een dode letter geworden. De uitzonderingen zijn de regel geworden. De instellingen wijken hier bewust van af en het ministerie gedooft dit beleid. Als artikel 7.2 verdwenen is, is het karwij volbracht. De academische kaste kan dan ongestoord verder gaan met het afbreken van de eigen taal en cultuur.

Buitenlandse studenten in Groot-Brittannië

Onze taalverdediger mr. Hans Erasmus heeft in de Sunday Times van 6 augustus een artikel gelezen, geschreven door Andrew Gilligan, waarin beschreven wordt dat ook in dat land de universiteiten geneigd zijn om, uit geldbejag, meer buitenlandse studenten toe te laten. Hieronder de door de heer Erasmus gemaakte samenvatting van het artikel:

"Van de topuniversiteiten geven 23 van de 50 vaak voorkeur aan buitenlandse studenten, die meer voor toelating moeten betalen. Het aantal niet-EU-studenten dat vier maal zoveel voor toelating moet betalen als Britse en EU-studenten, is sinds 2008 met 39% toegenomen. De vorige minister van Onderwijs, Lord Adonis, noemt de toestand alarmerend. Elite-universiteiten doen daarmee afbreuk aan hun missie. Voor toelating is een „A-level“ (vergelijkbaar met een VWO-examen) vereist waarvoor een Engelse student in Engeland twee jaar moet studeren. Veel Engelse universiteiten geven cursussen aan niet-Engelse studenten (buiten de EU) die in een half jaar worden klaargestoomd om het A-level te bereiken. Zo'n cursus kost al gauw 15.000 tot 23.000 Engelse ponden. Bij toelating moet deze student dan nog eens viermaal zoveel betalen als een Engelse student (of EU-student). Het artikel geeft tal van voorbeelden. Aan de universiteit van Manchester is het aantal 'undergraduates' met 10% gedaald, terwijl het aantal buitenlandse niet-EU-studenten met een gelijksoortige vooropleiding tussen 2008 en 2015 met 58% is gestegen. Een studente uit Singapore aan de Exeter universiteit vertelde dat de stoomcursus van 8 maanden (in eigen land) goed te doen was, terwijl bij het behalen van een 'A-level' in Engeland, zij waarschijnlijk een dagopleiding (dus de hele dag studeren) had moeten volgen. Kortom: 'vaak gaat bij universiteiten geld boven talent'."

Academia Neerlandica

Een project van de MARNIXRING INTERNATIONALE SERVICECLUB

Vanuit Zuid-Afrika bereiken ons steeds meer verontrustende berichten over het verdwijnen van het Afrikaans als onderwijstaal, maar ook in andere gebieden van het maatschappelijk leven lijdt het Afrikaans aan "functieverlies". Deze trend is niet alleen in strijd met de Zuid-Afrikaanse grondwet, maar is bovenal een ernstige bedreiging voor het voortbestaan én de ontwikkeling van een bloeiende Afrikaanstalige volks- en cultuurgemeenschap.

Anders is het gesteld in de Zuidelijkste Nederlanden (Frans-Vlaanderen) waar verhoogde belangstelling bestaat voor het (her)aanleren van het Nederlands. Men zoekt zo aansluiting bij onze gezamenlijke historische taal- en cultuurgemeenschap. Bovendien komt men tot het besef dat het verwerven van een goede kennis van het Nederlands kansenscheppend is.

Klagen is geen optie

Tijdens een recente ontmoeting met dr. Danie Langner van de Federatie van Afrikaanse Cultuurverenigingen (wij hebben met de FAK een exclusief samenwerkingsakkoord) kregen wij het verzoek om te onderzoeken in welke mate wij kunnen helpen bij een initiatief van de Afrikaner vakbond "Solidariteit". Zij heeft een "private Afrikaanse universiteit", met name AKADEMIA, opgericht (19 januari 2012), die intussen door 'die Hoër Onderwyskwaliteitskomitee van de Raad op Hoër Onderwys' werd geaccrediteerd. De opzet is om op termijn een Afrikaanse gemeenschapsuniversiteit uit AKADEMIA te laten ontstaan. AKADEMIA maakt gebruik van de nieuwste telematica-technieken om zodoende over heel Zuid-Afrika interactieve colleges aan te bieden. Ook onze contacten in de academische kringen in Duinkerke en Rijsel bevestigen dat uit de inbreng van de Marnixring, om Nederlandstalige initiatieven te steunen, een toekomstgerichte meerwaarde kan worden gecreëerd. Men kan tot in den treure klagen over o.a. verengelsing, verfransing, vershraling van dit en van dat, maar als men die vicieuze cirkel niet verlaat, behoort men uiteindelijk tot het kamp der verliezers. Winnaars hebben een plan ...

Van probleem tot project

De Marnixring Internationale Serviceclub heeft tot doel de Nederlandse taal- en cultuurgemeenschap te dienen door het verspreiden en bevorderen van de Nederlandse taal en cultuur. Dienstbetoon en solidariteit zijn

o.a. de hefboomen om deze doelstellingen te verwezenlijken. Binnen de krijtlijnen van onze doelstellingen hebben wij onlangs een afspraak gemaakt met "De School van de Toekomst" (een project van een van onze 60 lokale ringen) waar wij de aanschaf van opname-apparatuur hebben gefinancierd om op een moderne manier colleges op te nemen, om die dan ter beschikking te stellen van de jonge universiteit AKADEMIA in Zuid-Afrika en van diverse academische kringen in "Frans-Vlaanderen".

Vanuit onze opnamestudio zal eerlang inhoud worden aangeleverd: gastcolleges, eigen cursussen, lespakketten ten behoeve van onze vrienden in Zuid-Afrika en de zuidelijkste Nederlanden. Bovendien bestaat nu ook de mogelijkheid om voor belangstellenden in Nederland en Vlaanderen op een moderne manier lezingen aan te bieden in de vorm van "Studium Generale".

Cursusaanbod

Over enkele weken wordt gestart met het "inblikken" van volgende colleges:

Zakelijk Nederlands
Internationale Marketing
Strategische Allianties

Als schriftelijke cursussen zijn o.a. reeds beschikbaar:

Galenische farmacie

In voorbereiding zijn:

Academisch Nederlands
Nederlandstalige vakterminologie
(gericht op cursisten in Frans-Vlaanderen)
a) voor horeca-medewerkers
b) voor medewerkers van luchthavens en treinstations)

Vele handen maken licht werk

Wie binnen het raam van de academische dienstbaarheid een cursus wenst te verzorgen of wil doneren, neme contact met mris@verleysen.nl

Taaldiscriminatie bij de EU

Wie wil solliciteren naar een (goedbetaalde) baan bij de Europese Unie, moet wel over de nodige kennis van het Duits, Engels, Frans, Italiaans of Spaans beschikken, want anders kan hij of zij die (goedbetaalde) baan wel op zijn of haar buik schrijven. De EU heeft 24 officiële talen, maar de vijf genoemde zijn toch iets meer officieel dan de rest. Het Nederlands, toch de taal van 24 miljoen EU-burgers en van de plaats van vestiging van de meeste EU-instellingen, wordt door de Europese Commissie beschouwd als een provinciaal taaltje waar geen rekening mee hoeft te worden gehouden. In ieder geval niet binnen de muren van de paleizen in Brussel van de Europese regering in wording. Dat het Nederlands buiten die muren wel de officiële taal is, speelt geen enkele rol. Taalverdediging wilde mede namens een benadeelde aanhanger wel eens weten op welk besluit die verheffing van het vijftal talen berust en schreef daar om aan de voorlichter van de Europese Commissie in Den Haag, de heer Noordhoek, onderstaande brief:

Brief aan EC-kantoor in Den Haag

“Bij onze stichting is een klacht binnengekomen over het taalbeleid van de EU bij de aanstelling van nieuw personeel. Het betreft de verplichting om bij het gesprek dat onderdeel uitmaakt van de aanstellingsprocedure in Brussel, gebruik te maken van een van de volgende vijf talen: Duits, Engels, Frans, Italiaans en Spaans. De klager, die Nederlandstalig is, voelt zich door deze voorwaarde ernstig gediscrimineerd. Gaarne zouden wij vernemen op welk besluit van de EU, met nummer en datum, deze verplichting is gebaseerd.”

Vijf meest gebruikte Talen

Na veel heen en weer gebel en geschrijf met het Haagse kantoor van de Europese Commissie werd duidelijk dat er eigenlijk geen officieel besluit bestaat waarop dit beleid gebaseerd is. De heer Noordhoek deelde ons mee dat hij bij de sollicitatiedienst van de EU, met de Engelse naam EPSO, had nagevraagd hoe het nu eigenlijk zat met deze taalkeuzeverplichting. Er bleek uitgegaan te worden van het criterium "meest gebruikte talen". Nu zijn deze vijf talen nog wel de talen met de meeste sprekers in de EU, maar na het uitreden van het Verenigd Koninkrijk ontstaat er natuurlijk een geheel andere toestand. Zou men daarna dan niet meer in het Engels mogen solliciteren? vragen wij ons af. In ieder geval heeft iemand ooit de grens bij vijf talen gelegd, niet bij vier of zes. Die beslissing moet dus zijn vastgelegd. De heer Noordhoek heeft niet kunnen achterhalen wie dat geweest is. Om daarachter te komen heeft Taalverdediging zich gewend tot het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag:

Vraag aan het Min. van Buitenlandse Zaken

“Bij de Stichting Taalverdediging zijn klachten binnengekomen over taaldiscriminatie door het bureau EPSO van de EU. De klagers delen mee dat er ingeval van sollicitaties in tweede instantie (bij het mondelinge deel) gebruik dient te worden gemaakt van een van de vijf vol-

gende talen: Duits, Engels, Frans, Italiaans of Spaans. De Nederlandse taal is daarbij uitgesloten. Nederlands is volgens artikel 1 van het Europees Verdrag een van de officiële EU-talen. Deze uitsluiting wordt daarom als discriminerend ervaren. Intussen is door deze discriminatie door het Europese Hof van Justitie als toelaatbaar aangemerkt. Graag zouden wij willen weten of deze aangelegenheid bij u bekend is en indien dat het geval is, wat het standpunt van de Nederlandse regering hierover is. Tevens zouden wij graag willen weten of deze regel is ingevoerd op grond van een officieel besluit. Indien dat het geval is zouden we graag vernemen wat de tekst van dit besluit is en of de Nederlandse regering met dit besluit heeft ingestemd.

Naschrift: Ter aanvulling op het onderstaande bericht wijzen wij u nog op hetgeen staat in het publicatieblad van de EU van 30 maart 2017, onder: 2 speciale voorwaarden - talen. Er is in deze voorwaarden sprake van een overeenkomst tussen EPSO en de EU-instellingen. Stichting Taalverdediging zou graag de tekst van die overeenkomst ontvangen en tevens het antwoord op de vraag of deze overeenkomst is goedgekeurd door de Europese Ministerraad, zoals het Europees Verdrag vereist.”

Voorlopig antwoord Ministerie

“Woensdag 9 augustus jl. heeft u telefonisch contact opgenomen om te informeren naar de stand van zaken m.b.t. de beantwoording van uw bericht. Uw bericht is in eerste instantie aan de Nationaal Coördinator Internationale Functies gestuurd, maar die bleek daarvoor niet de aangewezen persoon te zijn. Ik kan u hierbij laten weten dat uw bericht is doorgestuurd aan de persvoorlichting EU te Brussel met het verzoek de behandeling over te nemen. Uw bericht is gestuurd aan bre-abd@minbuza.nl”

Taalverdediging is wel heel erg benieuwd met wat voor antwoord de persvoorlichting teharertijd voor de dag zal komen.

Sollicitatievoorwaarden van het Europees Bureau Voor Personeelsselectie (EPSO)

2) *Specifieke voorwaarden — talen:*

U moet een goede kennis hebben van **ten minste twee officiële EU-talen**, d.w.z. dat u een grondige kennis moet hebben van één taal (ten minste niveau C1) en voldoende kennis van een andere taal (ten minste niveau B2).

Voor meer informatie over taalvaardigheidsniveaus, zie het gemeenschappelijk Europees referentiekader voor talen (<https://europass.cedefop.europa.eu/nl/resources/european-language-levels-cefr>)

In deze aankondiging van vergelijkend onderzoek wordt als volgt verwezen naar deze talen:

- taal 1: taal waarin de meerkeuzetoetsen per computer worden afgelegd;
- taal 2: taal waarin het tweede deel van het sollicitatieformulier wordt ingevuld en waarin de elektronischepostbak-opdracht en het assessment worden afgelegd. Tevens de taal die gebruikt wordt voor de communicatie tussen EPSO en de kandidaten die een geldige sollicitatie hebben ingediend. Dit moet een andere taal zijn dan taal 1.

In het kader van deze aankondiging geeft EPSO de mogelijkheid, **rekening houdend met de behoeften van de dienst (zie hieronder)** om taal 2 te kiezen uit de **vijf talen die het vaakst door kandidaten worden opgegeven** op niveau B2 of hoger in het eerste deel van het sollicitatieformulier.

Waarom moet ik taal 2 uit een beperkt aantal talen kiezen?

Om praktische en organisatorische redenen is het niet haalbaar om de toetsen in alle fasen van het vergelijkend onderzoek in 24 talen af te nemen. Om een gelijke behandeling te waarborgen, moeten de kandidaten bij een assessment in groepen werken en worden zij beoordeeld door een beperkt aantal juryleden.

Bovendien gebruiken EPSO en de jury een beperkt aantal voertalen om een betere uniformiteit te garanderen bij het vergelijken en controleren van de sollicitatiedossiers.

Ten slotte moeten de inspanningen en middelen die voor elke extra toegelaten taal vereist zijn, in verhouding staan tot het extra aantal kandidaten dat daardoor zou kunnen deelnemen aan het vergelijkend onderzoek.

Om deze redenen zijn EPSO en de EU-instellingen overeengekomen dat maximaal vijf talen kunnen worden toegelaten als taal 2.

Om dezelfde redenen is het gerechtvaardigd om voor de communicatie met de kandidaten (die een geldige sollicitatie hebben ingediend) en het opstellen van het sollicitatiedossier alleen de door de kandidaat gekozen taal 2 te gebruiken.

Hoe wordt bepaald welke talen als taal 2 worden toegelaten?

Om in de EU-instellingen te werken, moeten nieuwe personeelsleden in hun dagelijks werk onmiddellijk doeltreffend kunnen communiceren met een brede groep collega's, belanghebbenden en burgers. Anders zou het functioneren van de instellingen ernstig kunnen worden belemmerd.

De kandidaten wordt verzocht alle officiële EU-talen te vermelden die zij op het minimaal vereiste niveau beheersen, om zo veel mogelijk kandidaten die een van de vijf toegelaten voertalen (zie hierboven) beheersen, de kans te geven deel te nemen aan het vergelijkend onderzoek. Vervolgens bekijkt EPSO alle sollicitatieformulieren die vóór de eerste uiterste termijn zijn gevalideerd, en maakt ze een ranglijst van de talen die op niveau B2 of hoger werden opgegeven. Daarbij controleert zij of dit overeenstemt met de behoeften van de dienst. Op basis hiervan stelt EPSO, in zijn hoedanigheid van tot aanstelling bevoegd gezag, de vijf talen vast waarin de elektronischepostbakopdracht en het assessment kunnen worden afgelegd (taal 2). Deze talen worden u **kort na de uiterste inschrijvingsdatum** meegedeeld.

Eendraght Maeckt Maght in Brooklyn

In onze tweede Nieuwsbrief van dit jaar besteedden wij aandacht aan het oudste nog bestaande gebouw van Nieuw-Jorck, de Dyckmanboerderij. Met Nieuw-Jorck bedoelden wij toen de oorspronkelijke stad, bestaande uit Manhattan en enkele omliggende eilanden. In 1898 werd Brooklyn (het vroegere Breuckelen), dat aan de overkant van de Oostrivier ligt, bij Nieuw-Jorck ondergebracht en daar bevindt zich een nog veel ouder gebouw, te weten de Wyckoffboerderij.

Wyckoffboerderij

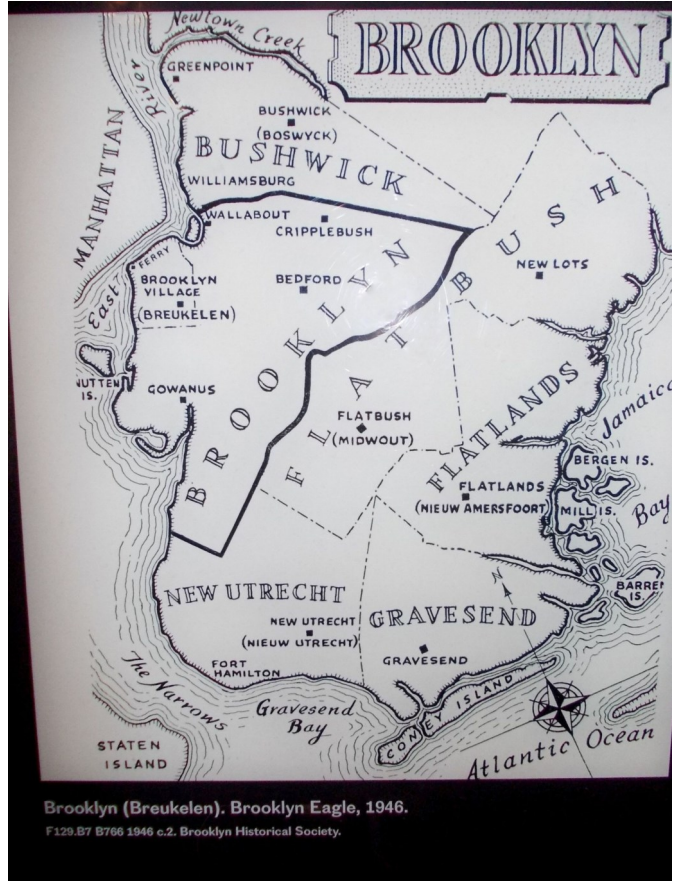
De Nederlandse inwijkeling bouwde deze boerderij in 1652 en die is, net als de Dyckmanboerderij, keurig gerestaureerd en te bezoeken.

Breukelen

Velen denken dat in Nieuw-Jorck weinig meer herinnert aan het Nederlandse verleden van deze metropool. Dat is echter volstrekt onjuist! Het Nederlandse bestuur eindigde weliswaar definitief in 1674, maar daarna kwam er een inwijkingsgolf van Nederlandse boeren op gang. De reden was dat aan het eind van de zeventiende eeuw stadhouder, Willem de Derde, koning van Engeland was geworden en het gebied van het vroegere Nieuw-Nederland daardoor als een veilige vestigingsplaats werd beschouwd. Veel van deze boeren waren zeer succesvol en schopten het ver in de toenmalige samenleving. Hun nakomelingen gingen studeren en bekleedden voorname posities in de eeuwen daarna. Ondernemingen werden gesticht en groeiden uit tot belangrijke steunpilaren van de maatschappij. Daardoor werden veel van deze oorspronkelijke Nederlanders naamgever van straten, bruggen, pleinen, parken en metrostations.

Dit is een oude kaart van Brooklyn, die wij aantreffen in het Brooklyns museum (Brooklyn Historical Society). Duidelijk zijn de oude Nederlandse namen van de stadsdelen te herkennen. Namen die nog tot aan het begin van de twintigste eeuw gebruikt werden en ook een plaats in de straatnaamgeving hebben gekregen, zoals de New Utrecht Avenue en de Amersfort Place. "Gravesend" komt volgens de conservatrice van de Wyckoffboerderij van "'s-Gravesande".

Brooklyn (Breukelen). Brooklyn Eagle, 1946.
F129.B7 B766 1946 c.2. Brooklyn Historical Society.

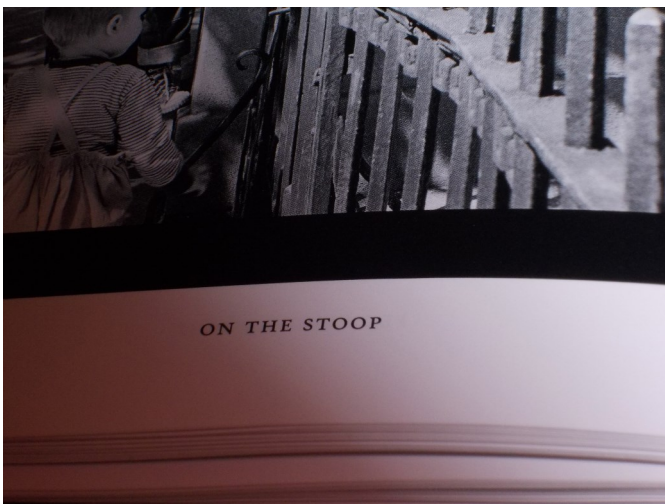
In Brooklyn, dat in de loop van de negentiende eeuw allerlei dorpen onder haar hoede kreeg, wemelt het van de Nederlandse namen. Ook functionele namen zijn behouden gebleven. Het leukste voorbeeld daarvan wordt wel gevormd door de Paerdegatstraten. Er zijn er wel vijftien van en er is ook nog een Paerdegat-avenue. Voor de goede orde, "Paerdegat" duidt op een water dat met paarden te maken had.

Het gemeentewapen van Brooklyn bevat de oude Nederlandse spreuk "Eendraght Maeckt Maght". Een beter voorbeeld van de waarde die er nog steeds aan de Nederlandse geschiedenis wordt gehecht is er eigenlijk niet. Het was de spreuk van de Republiek van de zeven (acht) verenigde provinciën, de oude Zuid-Afrikaanse republiek (Transvaal), de stad Emden, en, niet tot ieders tevredenheid, nog steeds van het Koninkrijk België.

Ook in het Engels van Nieuw-Jorck zijn nog heel wat Nederlandse woorden te herkennen. Een voorbeeld is "Stoop" (spreek uit: stoep). Dit, in de betekenis van hoge opgang.

Er zijn nog veel meer aardige herinneringen aan de Nederlandse oorsprong van de reusachtige wolkenkrabberstad bewaard gebleven, maar daarover een volgend keer.

Zwerfvuil en taalvuil

Ons kaderlid Marius Elders leest het tijdschrift Wandel.nl. Hierin wordt de vloer aangeveegd met de vervuiling van onze leefomgeving. Al bladerend in het laatste nummer wist hij niet wat hij las. Het tijdschrift liep werkelijk over van taalvervuiling. Marius schreef onmiddellijk onderstaande brief aan de redactie van wandel.nl :

"Vóóropgesteld zij dat ik veel waardering heb voor uw periodiek Wandel.nl. Ik ben het er helemaal mee eens dat het een plaag, een hardnekkig verschijnsel is dat zogenaamde zwerfafval (=aso-vuul) in Nederland. Terecht maakt u melding van de troep bij de Waalstrandjes bij Nijmegen. Edoch, het zwerf-Engels is eveneens een plaag in Nederland! Op bladzijde 7 van editie 3 (2017) wordt Trashwalking genoemd. Op bladzijde 24: You never walk alone. Zo kan ik nog wel even doorgaan. Als u dus kritiek heeft op het zwerfafval in Nederland, dan heb ik dus kritiek op het onnodige en overbodige Engels in de Nederlandse taal! Mijn verzoek is om Wandel.nl ook taalkundig gezond te maken en te houden. Meestal krijg ik een reactie in de geest van "ja maar die begrippen zijn inmiddels ingeburgerd". Dat is het nu juist, de overheid en de media duwen het de burger door de strot."

Onze taal niet verzekerd bij Delta Loyd

De Nederlandse verzekeringsmaatschappij Delta Loyd verzekert tegenwoordig ook inwoners van Vlaanderen. Nu zou men mogen verwachten dat het bij deze instelling bekend is dat er in Vlaanderen Nederlands gesproken en geschreven wordt. Onze verantwoordelijke voor West-Vlaanderen, Frank Misschelein uit Poperinge (West-Vlaanderen), heeft echter anders ervaren. Hij kreeg van Delta Loyd een brief in het Frans! Na een vlammend protest ontving hij een brief terug, waarin medegedeeld werd dat de taalgegevens waren aangepast naar het Nederlands. Taalverdediging acht het niet ondenkbaar dat Frank Masschelein niet de enige in Vlaanderen is die post van de verzekeraar in de verkeerde taal heeft ontvangen en heeft daarom telefonisch contact opgenomen met de Belgische hoofdzetel van Delta Loyd, gevestigd aan de Fonsnylaan 38 in Brussel.

Marina Coppens deelde ons mee dat de fout ontstaan was vanwege de verkeerde keuze van een van de medewerkers. Hij had de Franse taalcode gekozen.

LOF-prijsuitreiking

Op 16 juni jl. is in Haarlem de LOF-prijs der Nederlandse taal uitgereikt aan de Commissie Nederlandse namen van Paddenstoelen van de Vlaamse en de Nederlandse Verenigingen voor Mycologie.

Deze prijsuitreiking werd georganiseerd door de Stichting Nederlands en het Ampzing Genootschap, met steun van de Vlaamse Volksbeweging, de Marnixring Internationale Serviceclub en de Stichting Taalverdediging.

In onze volgende Nieuwsbrief is een uitvoerig verslag van deze bijeenkomst voorzien.

Het Nederlands in Komen komt er wel

Komen-Waasten is een Franstalige gemeente in Henegouwen met faciliteiten voor Nederlandstaligen. De vijf gemeenten die in 1977 werden samengevoegd tot Komen-Waasten, waren in 1963 overgeheveld van West-Vlaanderen naar Henegouwen. Dit, als goeddoening aan de Walen, voor het verlies van de zes Voerdorpen, die dat jaar overgingen van Luik naar Limburg. Het grondgebied van Komen-Waasten is geheel afgesloten van de rest van Henegouwen. Het grenst aan drie kanten aan West-Vlaanderen en, gescheiden door de rivier de Leie, aan de overblijvende vierde kant aan het Franse departement van het Noorden. De Franstaligen in Komen zijn daardoor nogal geïsoleerd. Dat weerhield hen er echter niet van om tientallen jaren vrij fanatiek Franstalig te blijven. De laatste tijd is er echter onder hen het besef ontloken dat enige kennis van de Nederlandse taal van pas kan komen. Bijvoorbeeld om Nederlandse toeristen in hun taal de weg te kunnen wijzen.

Zo vroeg een van onze taalverdedigers die Komen onlangs bezocht, om de Nederlandse taalkennis van de Komenaren te beproeven, 24 keer de weg naar de Franse grens, in het Nederlands dus. 21 maal werd die weg hem in min of meer begrijpelijk Nederlands gewezen. De ijskoude Franstaligheid ontdooit er langzaam maar zeker. Alle gemeentelijke straatnaam- en andere openbare aanwijzingsborden zijn inmiddels netjes tweetalig.

Op het stadhuis kan men in het Nederlands terecht en ook in het treinstation worden de faciliteiten geëerbiedigd. Alles is er aangegeven in het Frans en het Nederlands. Hier en daar zijn er in winkels en dienstverlenende instellingen Nederlandstalige mededelingen te vinden en, zoals de eerder vermelde taalverdediger tevreden vaststelde, worden in deze zaken in het Nederlands gestelde vragen, soms na enig aarzelen, ook in die taal beantwoord.

Helemaal tof is het gesteld in de apotheek van de familie Kindt aan de Stationsstraat.

Daar werd hem door de Vlaamse apotheekuitbaters de kortste weg gewezen naar de Vlaamse school van Komen, "De Taalkoffer".

Van Nederlands schoolje tot Taalkoffer

De ouderen onder onze lezers herinneren zich waarschijnlijk nog de onverkwikkelijke beelden uit de begintijd van de Nederlandstalige basisschool in Komen. De gemeente was bij het vastleggen van de taalgrens in 1962 aan de verkeerde kant van die grens komen te liggen en werd dus officieel Franstalig. Wel met faciliteiten voor Nederlandstaligen overigens. Van die faciliteiten wilden een aantal moedige Vlaamse in-

woners gebruik maken en stichtten een Nederlands-talige school. Dat hebben ze geweten. Nadat, met veel pijn en moeite, een schoollokaal gevonden was, stuitten ze op grote tegenwerking van de Franstalige bestuurders van hun nieuwe provincie Henegouwen. Volgens de taalwetten dienden de Franstaligen mee te betalen aan de kosten van dit onderwijs, maar zij hebben tot de dag van vandaag achtereenvolgens nog geen frank of euro afgedragen. Dit staat in schrille tegenstelling tot de Franstalige scholen in de Vlaamse faciliteitengemeenten, die geheel op Vlaams overheidsgeld draaien.

Na de opening waren er felle protesten van Franstalige Komenaren, waarbij het niet zachtzinnig toeging. De Vlaamse ouders en hun kinderen en natuurlijk de leerkrachten lieten zich echter niet kisten en zetten door, met succes! Het Vlaamse schooltje is inmiddels een volwassen instelling voor Nederlandstalig onderwijs geworden en is naar een ruim perceel verhuisd. Er worden ook cursussen Nederlands voor volwassenen gegeven en daar wordt goed gebruik van gemaakt. Enkele cijfers: Het aantal scholieren is gegroeid naar ver boven de honderd en het aantal kleuters is meer dan vijftig. Er zijn maar liefst zes jonge leerkrachten aan de school verbonden, die onder de daadkrachtige leiding van directeur Tom Vandermeulen, de kinderen klaarstomen voor een voorspoedige toekomst mét de Nederlandse taal. Van protest van de Franstalige plaatsgenoten is allang geen sprake meer, eerder van afgunst over het hoge peil van het onderwijs op de Taalkoffer, zoals de school tegenwoordig heet.

Schooldirecteur Tom Vandermeulen met naast zich leerkracht Brittany Verstraete

“Streetmix”, nogal zwaar op de maag?

U zou uw tanden maar stukbijten op een stuk straattegel. Of wat dacht u van een lekkere hap zand. Deze “delicatesse” smelt zowat op uw tong. U kan het kopen bij onder andere de COOP en MCD, want die bieden heerlijke zoutjes, genaamd “streetmix” aan. Smakelijk bij elkaar geveegde stukken straat, hmmm! Ach, wat sommige ontspoorde figuren al niet doen om maar zo interessant mogelijk over te komen in het Engels en zodoende toegang te vinden tot de jeugd (die in het algemeen toch liever meer belangstelling toont voor de oorspronkelijke merkartikelen). Ze lagen niet voor niets in een aanbiedingenbak!

J. de Zwart, Rotterdam

Een nuttig boekwerk!

De zondvloed van onnodig Engels neemt eerder toe dan af. Voor velen is het lastig om bij het lezen meteen een goede vertaling van onnodig Engels te bedenken. Daardoor ontstaat het gevaar van gewenning. Als u ondersteuning wilt hebben bij het vertalen van onnodig Engels, is er een handig boekwerk beschikbaar: “Op-en-Top Nederlands, woordenlijst Overbodig Engels” onder de redactie van Frens Bakker, Paul Uljé en Dick van Zijderveld. Het boekwerk is in 2015 uitgegeven onder auspiciën van de Stichting Nederlands. Het aantal bladzijden bedraagt 179. De bestelcode is ISBN9789402138665. Op het internet verkrijgbaar voor 19,95 euro. Voorganger van “Op-en-top Nederlands” was “Funshoppen in het Nederlands” uit 2009. Na een uitgebreide toelichting van de redactie bij de opzet van het boekwerk volgt op bladzijde 43 het begin van de woordenlijst. Het resultaat is een belangrijke bron van informatie voor de lezer. Dat wil niet zeggen dat er niets meer te wensen overblijft. Niet alle vertalingen zijn voor de hand liggend. Veel opgenomen woorden kunnen beter vertaald worden en er zijn ook woorden die niet zijn opgenomen in de lijst. Wat ook ontbreekt is het opnemen van Engelse woorden in zinsverband. Dat is wel nodig. Een Engels woord buiten zinsverband vertalen kan gemakkelijk zijn, maar als datzelfde Engelse woord in een zin voorkomt, is er vaak sprake van een andere betekenis en is het lastig om een vertaling te vinden. De gebruiker moet dit boekwerk zien als een ruggensteun voor aanvulling en verbetering. Het wordt door Taalverdediging van harte aanbevolen.

VERENGELSIJNG HOGER ONDERWIJS

Schaf het Nederlands gewoon af

Jaarlijks verdwijnen er tientallen talen. Dus geeft het niks als het Nederlands daar over twee à drie generaties ook één van is. Als we tenminste allemaal overschakelen op Engels, betoogt Rint Sybesma.

Rint Sybesma is hoogleraar in het taalonderwijs aan de Universiteit Leiden.

De overgang van het Engels naar het Nederlands is een proces dat al jarenlang gaande is. Het is niet alleen de taal van de wetenschap en de technologie, maar ook de taal van de media en de cultuur. Dit proces zal in de komende jaren nog versnellen. Het is belangrijk om te beseffen dat het Nederlands niet alleen een taal is, maar ook een cultuur. Het is de taak van de overheid en de samenleving om te zorgen dat het Nederlands niet verloren gaat.

de bereikbaarheid van de taal. Het is belangrijk om te beseffen dat het Nederlands niet alleen een taal is, maar ook een cultuur. Het is de taak van de overheid en de samenleving om te zorgen dat het Nederlands niet verloren gaat.

Het zal even duren, maar als ook het basis- en voortgezet onderwijs op het Engels zijn overgestapt, is de klus geklaard.

de bereikbaarheid van de taal. Het is belangrijk om te beseffen dat het Nederlands niet alleen een taal is, maar ook een cultuur. Het is de taak van de overheid en de samenleving om te zorgen dat het Nederlands niet verloren gaat.

Taalnihilisme ten top

De lezers van De Volkskrant werden op 25 juli opgeschrikt door een artikel dat die dag in hun blad verscheen, geschreven door de Leidse hoogleraar Chinese taalkunde, Rint Sybesma, onder de titel: "Schaf het Nederlands gewoon af". Op het eerste gezicht leek het een venijnige en spottende nabootsing van de opvattingen over het Nederlands van vooral D66-gezinde jongeren, die hun moedertaal het liefst bij het grof vuil zetten om daarna achter aan te sluiten in de rij van culturele asielzoekers in de Engelssprekende wereld. Maar onder het nauwkeurig lezen van het artikel be kroop ons het vermoeden dat deze prof werkelijk meende wat hij geschreven had. Zomaar enkele aanhalingen:

"Het is eigenlijk maar lastig dat we hier Nederlands spreken, deze en nog een sloot aan andere problemen zijn echter gemakkelijk op te lossen door het Nederlands gewoon af te schaffen."

"Het zal even duren, maar als ook het basis- en voortgezet onderwijs op het Engels zijn overgestapt, is de klus geklaard."

"De langzame uitfasering van het Nederlands zal snel merkbaar zijn in de literatuur. Schrijvers schrijven hun boeken niet langer in het Nederlands want dat kunnen ze niet meer."

"Jaarlijks verdwijnen er tientallen talen. Dus het geeft niks als het Nederlands daar over twee à drie generaties ook een van is."

Je kunt je afvragen hoe het mogelijk is, dat in een zichzelf respecterend land, een dergelijke zelfontkenner losgelaten wordt op de toekomstige intellectuele bovenlaag van de bevolking. Deze aanstelling is wel het ultieme bewijs van de door en door gedegeneerde staat van het Nederlandse hoger onderwijs. Tegelijkertijd komt hier heel duidelijk uit naar voren welke de eigenlijke bedoelingen zijn van degenen die al jaren lang de invoering van het zogenaamde tweetalig onderwijs bepleiten en via wetsovertredingen en -ontwijkingen deze houtworm in het bouwsel van de Nederlandse opleidingen hebben aangebracht: het bewerkstelligen van het einde van onze taal.

Als ze de kust veilig achten, komen de ratten uit hun holen! Kennelijk achten deze taalverraders zich zo langzamerhand onaantastbaar. Ze schamen zich nergens meer voor en gaan openlijk over tot de afbraak van het voertuig van onze gedachten. Taalnihilisme ten top!

SP-Kamerlid mevrouw Leijten

In de tweede Nieuwsbrief van dit jaar deden we ons beklag over de Tweede Kamercommissie van Financiën, die in het Engels vergaderde met haar gast, ECB-voorzitter de heer Draghi. Er werd geen Nederlandstalig verslag opgesteld. De belangstellenden moesten het doen met een weergave op het internet, zonder vertaling. Alle leden van de commissie deden aan de Engelstalige discussie mee. Enkele lezers van onze Nieuwsbrief hebben bij een door hen uitgekozen commissielid geprotesteerd, hetgeen de volgende reactie opleverde van het Tweede Kamerlid voor de SP, mevrouw Renske Leijten:

"Het klopt dat er een gesprek in het Engels heeft plaatsgevonden met Draghi en dat ik daaraan deelnam. Bij de besluitvorming over de vorm en vraagstukken over taal en verslag was ik echter (nog) niet betrokken, omdat het voor de verkiezingen is gebeurd. Wel weet ik dat Draghi aan had gegeven graag in het Engels te spreken. Heeft u al een brief proberen te schrijven aan de vaste Kamercommissie? Dat kan mij wel helpen om dit te agenderen!"

Taalverdediging stelde vervolgens aan mevrouw Leijten onderstaande vraag:

"Uit uw reactie maken wij op dat het besluit de vergadering in het Engels te houden, buiten u om is genomen. Wij zullen dat in onze volgende Nieuwsbrief vermelden. Gaarne zouden wij vernemen of u van plan is om, bij een volgende gelegenheid waarin voorgesteld wordt om in een vreemde taal te vergaderen, daar bezwaar tegen zal maken."

Hulde!

Zoals bekend zwichten ondernemingen die op of rond Schiphol gevestigd zijn nogal eens voor de druk die de leiding van de luchthaven op hen uitoefent, om zo veel mogelijk gebruik te maken van de Engelse taal. Niet iedereen geeft daaraan toe. Onlangs troffen we een onderneming aan die de rug recht gehouden heeft en zich niets aantrekt van de dwang tot taalverlating. Het is het transportbedrijf R. Nagel, dat op zijn vrachtwagens, in grote letters, de vestigingsplaats heeft aangebracht. Geen Schiphol Airport, maar Luchthaven Schiphol.

Berigte uit die Suide

(Door Marcel Bas)

De laatste twee Berigte uit die Suide handelden over de achterstelling van sprekers van het Afrikaans (respectievelijk de Bruinmense en de Afrikaners). Hun situatie is sindsdien niet verbeterd. In dit Berig zullen we echter weer oudergevoonte de Afrikaanse taal zelf bespreken. Zij stond gedurende de afgelopen maanden met name in het onderwijs steeds verder onder druk. Toch lieten Afrikaanstalige particulieren zich de afgelopen tijd niet voor een gat vangen. Zij ondernamen van alles om het Afrikaans hoog te houden.

De universiteiten

Laat ons beginnen met het slechte nieuws. De oudste Afrikaanstalige universiteit van Zuid-Afrika, Stellenbosch, heeft besloten het Engels als dé onderwijstaal in te stellen. Hiermee is ze afgestapt van het beleid om zowel in het Afrikaans als het Engels colleges te geven (zgn. *dubbelmediumonderwijs*). Tegenwoordig kan een college enkel nog in het Afrikaans gegeven worden als er genoeg vraag naar is. Dit besluit is mede aangejaagd door de kleine maar agressieve, anti-Afrikaanse, hoofdzakelijk, zwarte *OpenStellenbosch*-studentenbeweging en door het besef dat ongeveer een vijfde van de docenten niet in staat is in het Afrikaans te doceren. (Men mag zich met recht afvragen waarom deze docenten aangenomen zijn!). Dit besluit af te wijken van het eigen universiteitsbeleid is, volgens Jan Heunis van de Stellenbosse kring van gepromoveerden (de *Konvokasie*), door het universiteitsmanagement op een ondoorzichtige en onfrisse manier doorgedrukt. 'Als ze voor een bedrijf hadden gewerkt, dan hadden ze ontslag gekregen', aldus George Steyn, de voorzitter van de Stellenbosse Universiteitsraad. De hoofdreden voor het besluit is wel de opvatting dat het Engels nu eenmaal een wereldtaal is en dat ze beschouwd wordt als de 'verbindende taal' van Zuid-Afrika. Dat het Afrikaans op vele hogescholen en colleges een prima verbindende functie vervult tussen alle rassen, hoort men bij dit soort besluiten zelden. Deze eigenaardige opvatting van verbinding, waarvan de Afrikaanse taal en haar sprekers geen deel kunnen uitmaken, is blijkbaar zo overtuigend dat de ene na de andere universiteit overstapt naar het Engels en zo korte metten maakt met taaldiversiteit. Dit proces wordt versneld door gerechtelijke besluiten. Zo besloot de traditioneel Afrikaanstalige Universiteit van Pretoria dit jaar Engelstalig te worden. Dit omdat de rechtbank had bevonden dat Afrikaanstalig onderwijs, Afrikaanstalige studenten zou voortrekken. Mensen die, bijvoorbeeld, Pedi spreken zouden daarmee worden uitgesloten. Er bestaat overigens geen Pedi- of Zoeloetalig universitair onderwijs. Dat is een spijtige situatie die nu leidt tot een verdere afname van taaldiversiteit ten koste van het Afrikaans. Een ander hof besloot onlangs dat het *parallelmediumonderwijs*, het onderwijs gelijktijdig in het Afrikaans en het Engels, van de Universiteit van de Vrijstaat een 'vorm van segregatie' is. Hierop reageerde de universiteit door Afrikaanstalig onderwijs nog verder af te schaffen. En de Potchefstroom-campus van de Noordwes-Universiteit is ook op weg naar *English only*. Daar wordt nog hoofdzakelijk Afrikaanstalig onderwijs gegeven, waarbij er simultaanvertalingen in het Engels gegeven worden. Een ingenieus tweetalig systeem dat binnenkort zal bezwijken onder het Engels, omdat de Raad voor Hoger Onderwijs wil dat de campus fuseert met de andere twee, Engelstalige, campussen. Hermann Giliomee, buitengewoon hoogleraar geschiedenis aan de Universiteit Stellenbosch, ziet dit alles met lede ogen aan. In reactie op het verengelsen van de universiteiten in de West-Kaapprovincie verzuchtte hij in augustus 2017: "Er zal binnenkort geen onderwijsinstelling meer zijn in de West-Kaapprovincie, waar een nieuwe generatie leraren in het Afrikaans zich in het vak van onderwijzer kan bekwalen. Zij zullen niet in staat zijn in het Afrikaans af te studeren of zelfs maar hun lerarendiploma te behalen. Er zal ook geen universiteit in de West-Kaap zijn waar studenten een titel kunnen behalen in de medicijnen of in de rechten, ondanks het feit dat

mensen met wie de meeste medici en juristen te maken zullen hebben, hoogstwaarschijnlijk Afrikaanstalig zullen zijn. Volgens de bevolkingstelling van 2012 spreekt bijna de helft van de bevolking in de West-Kaap thuis Afrikaans". Tot zijn spijt onderneemt de *Demokratiese Alliansie* (DA), de grote concurrent van de regeringspartij ANC niets hiertegen. En dat is vreemd, aldus Giliomee, want meer dan de helft van de DA-stemmen kwam van Afrikaanssprekenden, en maar liefst 80% van de Afrikaners stemde op die partij. Deze ooit uit de *Nuwe Nasionale Party* en de *Demokratiese Party* voortgekomen partij richt zich voor de komende verkiezingen liever op de door het ANC teleurgestelde, vaak pro-Engelse, zwarte kiezer.

80 jaar Afrikaanse radio

Ondanks deze aderingen viert het Afrikaans in 2017 haar 80ste levensjaar als radiotaal. De zogeheten *B-Service* werd in 1937, door de kort voordien in het leven geroepen staatsomroep *Suid-Afrikaanse Uitsaaikorporasie* (SAUK), opgericht als de Afrikaanstalige zender. In de tachtigerjaren werd hij omgedoopt tot *Radio Suid-Afrika*, en in 1992 tot *Afrikaans Stereo*, om in 1996 *Radio Sonder Grense* (RSG) te heten. RSG zou het geluid van het Nieuwe Zuid-Afrika verkondigen, waar over rassen en scheidslijnen heen gekeken zou worden, en waar het beleid van de regering zou worden uitgedragen. Men speelt er niet slechts Afrikaanstalige muziek, en de mensen die in het Afrikaans inbellen naar de diverse programma's zijn ook vaak niet van huis uit Afrikaanstalig. Van de inbellers zijn ongeveer 50% blank en 50% niet-blank. RSG is een mijlpaal in de geschiedenis en het bereik van deze jongste Germaanse taal. Naast RSG kent Zuid-Afrika met veel trots Afrikaanstalige particuliere zenders, die de rol van *gemeenskapsradiostasie* vervullen, zoals de zeer professionele PretoriaFM (die zich vooral op Afrikaners richt) en LuisterFM (die zich op Port Elizabeth richt). Zij verkondigen niet de boodschap van de regering, die vaak de belangen van de Afrikaanssprekenden veronachtzaamt.

Particuliere initiatieven

Het zal de Nederlandstaligen in Europa ook zijn opgevallen: steeds meer Zuid-Afrikaanse wijnetiketten hebben Afrikaanse of Nederlandse namen. Dit is niet het gevolg van een marketingactie gericht op Nederland en Vlaanderen, want ook in Zuid-Afrika valt deze toename op. Anglo- of francofiele etiketten zijn uit, Afrikaanse zijn in, aldus wijnkenner Tim James in het Zuid-Afrikaanse tijdschrift *Wine Mag*. Hij noemt uit 2010 nieuwe namen als *Ouwingerd*, *Treinspoor*, *Pofadder* en *Mev. Kirsten* en huidige nieuwe namen als *Skaamgesiggie*, *Kweekkamp*, *Hoog en Laag*, *Groot Steen*, *Pomphuis*, *Kleine Wijn Koöp*, *Heimwee*, *Knapse Kêrel*, *Ou Treffer*, *Hoender-tande*, *Filantroop*, *Skoolhoof*, *Ouskool* en *Groepsdruk*. Twee Engelstalige vrienden hebben hun wijnbedrijf zelfs de Nederlandse naam *Maanschijn* gegeven, waarvan een versneden wijn de naam *Die Soutpiel* zal krijgen: een scheldwoord voor een Engelsman die ik hier maar onvertaald zal laten! Het speciaal Afrikaanstalige verzekeringsbedrijf *VirSeker* boert goed. Zo goed dat het inmiddels zesjarige bedrijf dit jaar de Afrikaanstalige reclameprijs *Pendoring* sponsort. *Pendoring* kent al sinds 1995 de *Goue Pendoring*- en de *Silwer Pendoring*-prijzen (met geldbedragen) toe aan de beste, origineelste Afrikaanstalige reclame. Ieder jaar wordt daar een groot spektakel omheen georganiseerd. *VirSeker* sponsort echter ook andere particuliere initiatieven, zoals het muziekspektakel *Afrikaans is Groot*, gaf meer dan 1 miljoen Rand aan de nieuw opgerichte Afrikaanse universiteit *Akademia*, kent studiebeurzen toe aan veelbelovende studenten, schenkt geld aan het *Rapport Onderwystrust*, aan de ontwikkeling van Afrikaanstalige studie-apps, en aan Afrikaanstalige sportinitiatieven. Een groepje Afrikaners uit de onderwijs- en kunstwereld in Port Elizabeth bracht op 23 augustus een Afrikaans-

talige peuter- en kleuter-CD uit. Met *Klouter Kabouter* leren kleine kinderen te dansen, leren en spelen met het oog op hun geestelijke en lichamelijke ontwikkeling. Een veelheid aan zelfgeschreven Afrikaanse liedteksten en diverse muziekinstrumenten begeleiden afzonderlijk ieder liedje. Muziekstijlen als salsa, rock 'n' roll en reggae zorgen voor de afwisseling, zodat de kleintjes geconcentreerd blijven. Veranderingen in tempo stimuleren niet alleen de beweeglijkheid maar ook de luistervaardigheid van de kinderen, aldus de makers. Ten slotte meldt Maroela Media, een initiatief van de Solidariteit Beweging, dat er steeds meer Afrikaans gelezen wordt. De staatszender verklaart ieder jaar dat het aantal opzeggingen van abonnementen op gedrukte Afrikaanse kranten en tijdschriften maar blijft stijgen. Dit wordt volgens Maroela echter ruimschoots goedge maakt door een aantal lezers van digitale, meest particuliere, Afrikaanse nieuwsportalen en platforms dat het aantal 'analoge' abonnees van weleer ruimschoots overschrijdt. Maroela Media is zo'n nieuwsportaal. Als je eenmaal in ogenschouw neemt dat gedrukte nieuwsmedia hun langste tijd hebben gehad, dan besef je dat het er gewoon goed voor staat met het aantal lezers van het Afrikaans.

Gedicht

Onze taalverdedigster mevrouw Van Rossum-Nieboer uit Pijnacker (Zuid-Holland) stuurde ons het onderstaande mooie gedicht over onze taal:

Onze taal

LAAT ONZE MOOIE TAAL TOCH BLIJVEN,
LAAT MEN OPHOUDEN EROVER TE KIJVEN,

LAAT HAAR VOORAL NIET VERDRINGEN DOOR
HET ENGELS, ONZE EIGEN TAAL GAAT VOOR,

Ik pleit ervoor dat zij blijft bestaan, onze taal,
hoe rijker je woordenschat, hoe rijker je verhaal.

Woorden als vrijgevig, ruimdenkend en luisterrijk,
maken onze taal boeiender, maken heel duidelijk

Wat wij precies bedoelen; door een betere woordkeus,
wordt dat wat je vertelt, eens zo levendig, heus!

Er zijn zoveel woorden die verloren dreigen te gaan,
zij alle hebben het recht om te blijven voortbestaan.

Mooie uitdrukkingen, gezegdes en woorden,
klinken als fraaie, melodieuze accoorden.

"Zo dun als een meiblaadje" gaf duidelijk weer,
dat stof versleten was, zo zijn er veel meer.

Voorbeelden te over, laten we toch trots zijn,
op onze mooie Nederlandse taal; met veel pijn.

In het hart lees ik voortdurend LOVE en SALE,
hopelijk verdwijnen die, ik erger me groen en geel.

Daaraan, en met mij velen, en terecht; kom op en vecht,
ervoor dat onze taal behouden blijft, dat is ons recht.

Iets wat lang bestaat heeft immers recht van bestaan,
dringend vraag ik: Laat onze taal niet verloren gaan.

Gebruik Nederlandse woorden zoveel als mogelijk is,
vermijd, als dat kan, vreemde talen, dat is gewis.

De beste kans dat ons aller moedertaal blijft leven,
een levende taal is datgene waarnaar wij streven!

Vertaalwoordjes: Plaatsnamen

Aachen	-	Aken
Berlin	-	Berlijn
Bruxelles	-	Brussel
Budapest	-	Boedapest
Copenhagen	-	Kopenhagen
Kleve	-	Kleef
Kuwait-City	-	De stad Koeweit
Liège	-	Luik
Mexico-City	-	De stad Mexico
Milan	-	Milaan
Moscow	-	Moskou
Munich	-	Munchen
Paris	-	Parijs
Prague	-	Praag
Sudan	-	Soedan
The Hague	-	Den Haag
Vienna	-	Wenen
Lille	-	Rijsel
Istanbul	-	Istanboel
Singapore	-	Singapoer
Jakarta	-	Djakarta
Surabaya	-	Soerabaja
Kabul	-	Kaboel
Frankfurt	-	Frankfort
Ho-Chi-Minh-City	-	Sai Gon
Shanghai	-	Sjanghaai
Düsseldorf	-	Dusseldorp
Plymouth	-	Pleimuiden
Yarmouth	-	Jarmuiden
Basel	-	Bazel
Capetown	-	Kaapstad
Spike-City	-	Spijkenisse
Roffa	-	Rotterdam
Jerusalem	-	Jeruzalem
Dubai	-	Doebai

STICHTING TAALVERDEDIGING

Postbus 7837, 1008 AA Amsterdam

E-post: info@taalverdediging.nl

Webstek: <http://www.taalverdediging.nl>

Voorzitter: M.R. Bas, secretaris: T. Hoevers,
penningmeester: D.S.P. Mantione,
plaatsvervangend penningmeester:
M.C. Heitmeier

Bankrekening:

NL86INGB0007412861 te Voorschoten

Het begunstigersbedrag met abonnement
Nieuwsbrief is vanaf €15,- per jaar

Giften zijn dikwijls voor Nederlandse ingezetenen aftrekbaar bij de belasting.

De Stichting is erkend als
Algemeen Nut Beogende Instelling
Stichting Taalverdediging is statutair politiek,
godsdienstig en maatschappelijk neutraal
en ontvangt geen overheidssubsidie
ISSN: 2211-5013